

הוראה לבעלי רישיון למתן שירות מידע פיננסי – תמורה המתקבלת מאחר

הוראה לפי סעיף 24(2), סעיף 32(ג) ו-631(ב) לחוק שירות מידע פיננסי, התשפ"ב-2021

דברי הסבר

חוק שירות מידע פיננסי, התשפ"ב - 2021 (להלן: "החוק" או "חוק שירות מידע פיננסי") אשר נחקק בחודש נובמבר 2021, הסמיך את רשות ניירות ערך (להלן: "הרשות") להעניק רישיונות למתן שירות מידע פיננסי לתאגידים העומדים בדרישות הקבועות בחוק, ולפקח על בעלי רישיונות כאמור בהתאם לעקרונות שנקבעו בחוק.

החוק עוסק במתן שירות מידע פיננסי שהוא שירות מקוון במסגרתו בעל רישיון למתן שירות מידע פיננסי (להלן: "בעל רישיון", "בעל רישיון למתן שירות מידע פיננסי") אוסף מידע פיננסי על אודות הלקוח שנמצא בידי גופים פיננסיים מהם מקבל הלקוח שירות פיננסי (להלן: "מקורות מידע"), ונותן על בסיסו שירות ללקוח. איסוף כאמור של המידע הפיננסי נעשה מכוח גישה של בעל רישיון למערכת מקוונת שדרכה מחויב מקור מידע לתת גישה למידע הפיננסי (להלן: "מערכת הממשק למידע פיננסי").

מידע פיננסי, הוא מידע על אודות הפעילות הפיננסית של הלקוח שמתנהלת אצל מקורות המידע כדוגמת: תנועות (זיכויים וחייבים) בחשבון העובר ושב של הלקוח ועלות ניהול החשבון של הלקוח (דמי ניהול חשבון); מידע על אודות האשראי של הלקוח, ובכלל זה סך האשראי שהלקוח נטל והריביות שהוא משלם בגינו; מידע על החסכונות של הלקוח, ובכלל זה היקף החיסכון של הלקוח וריביות שהוא מקבל בעדו; מידע על תיק ניירות הערך שמחזיק הלקוח והעמלות שהוא משלם עבור פעולות קנייה ומכירה של ניירות ערך וכיוצא בזה.

במסגרת שירות מידע פיננסי יכול בעל רישיון להציע ללקוחות שירותים שונים. לדוגמה, ריכוז מידע פיננסי ממקורות מידע פיננסי שונים; השוואת עלויות; העברת מידע לגופים פיננסיים לשם קבלת הצעות להתקשרות עבור הלקוח לשירותים פיננסיים שאותם הלקוח צורך או מבקש לצרוך (כלומר, הצעות מחיר מתחרות) או לשם סיוע בהתקשרות עמם; וכן ייעוץ בדבר התנהלותו הכלכלית של הלקוח. נדגיש כי לא מדובר ברשימה סגורה של שימושים שיכול בעל רישיון לעשות במידע הפיננסי, ובלבד שהשימוש נוגע להתנהלותו הכלכלית של הלקוח, לטובת הלקוח ובהסכמתו המפורשת.

מטרת ההוראה בנושא תמורה המתקבלת מאחר

במסגרת החוק, הוסמכה הרשות לקבוע הוראות לבעלי רישיון בנושאים שונים, ביניהם הסדרת התמורה שבעל רישיון מקבל מצד שלישי שאינו הלקוח, בקשר עם מתן שירות מידע פיננסי, וזאת על מנת למנוע חשש לניגוד עניינים של בעל הרישיון. התפיסה העומדת בבסיס החוק היא ששירות מידע פיננסי הניתן ללקוח על ידי בעל רישיון הוא שירות במסגרתו חב בעל הרישיון בחובת אמונים כלפי הלקוח. זאת, בדומה לחובות אמון הקיימות בשירותי ייעוץ אחרים המוסדרים בחוקים

הפיננסים, לדוגמא, חוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995 המסדיר את פעילותם של יועצי השקעות.

קבלת תמורה מצדדים שלישיים שאינם הלקוח, עלולה להעמיד את בעל הרישיון במצב של ניגוד עניינים בין אינטרס הלקוח לבין האינטרס של בעל הרישיון בנוגע לתמורה שיקבל מביצוע פעולה כלשהי עבור הלקוח.

ככלל, החוק אוסר על בעל רישיון לקיים פעילות בניגוד עניינים, אלא בנסיבות אותן קבע השר או שקבעה הרשות בהוראות, בכפוף לתנאים שיחולו על ביצוע פעולה בנסיבות כאמור במטרה לצמצם את החשש לניגודי עניינים (סעיף 32 לחוק). לפיכך, הוראה זו נועדה לאפיין מקרים בהם נוצר ניגוד עניינים אצל בעל הרישיון בשל סוגיית התמורה מצדדים שלישיים, ולקבוע במקרים אלו את התנאים בהתקיימם יוכל בעל רישיון לקבל תמורה מצדדיים שלישיים באופן שיצמצם את החשש להשפעת ניגוד ענייניים על ביצוע אותה פעולה. יצוין כי ההוראה אינה ממצה את המקרים בהם עשוי להתעורר ניגוד עניינים אצל בעל הרישיון.

עוד יודגש כי החוק קובע כי תמורה היא כל טובת הנאה המתקבלת במישרין או בעקיפין, בקשר עם מתן השירות ולכן הוראה זו מתייחסת גם לתמורה המתקבלת באופן עקיף מצדדים שלישיים, למשל באמצעות מתן הנחה הניתנת לבעל הרישיון עבור שירות אחר שהוא מקבל מהצד השלישי.

יש לציין שתחום שירות מידע פיננסי בישראל הוא תחום פעילות חדש ופעילות משמעותית של חברות בתחום זה תתאפשר רק בעקבות כניסת החוק לתוקף, לאחר יום התחילה של החוק ב-14 יוני 2022. אי לכך, אין בנמצא, בשלב זה, מידע לגבי המודלים העסקיים, צורת הפעולה או השירותים שיוצעו ללקוחות על ידי החברות שיפעלו בתחום. על מנת שלא למנוע או להגביל מראש את פיתוחם של שירותים שונים שיוצעו ללקוחות בישראל ועל מנת שלא להתערב משמעותית וללא צורך במודלים העסקיים של בעלי הרישיון, יקבעו בשלב הראשון, כהוראת שעה, עקרונות כלליים בלבד בעניין תמורה מצדדים שלישיים. לאחר שתחל הפעילות של בעלי הרישיון תבחן הרשות את המודלים העסקיים שיתפתחו, ניגודי העניינים העולים מפעילותם ואופן ההתמודדות של בעלי הרישיון עם ניגוד העניינים בעניין התמורה, ובהתאם לכך, תשוב הרשות ותשקול הוראה זו. בכוונת הרשות לבחון בשנית הוראה זו בנושא התמורה לכל המאוחר בעוד כשנתיים, על כן, על בעל הרישיון לקחת זאת בחשבון בקבעו את הסדרי התמורה בינו לבין הצד השלישי.

להלן נוסח ההוראה:

פרק א': כללי

1. בהוראה זו:

"**השוואת עלויות**" – כהגדרתה בחוק, לרבות השוואת מחירים, עלויות ובכלל זה ריביות ועמלות או תשואות לגבי מוצרים או שירותים שאינם מוצרים או שירותים פיננסיים; וכן לרבות השוואת עלויות שנעשית בין מוצר או שירות שמקבל הלקוח לבין הצעת מחיר אחרת אחת בלבד;

"**צד שלישי**" – גוף המבקש להציע ללקוח של בעל הרישיון ובאמצעותו, שירותים או מוצרים, בין אם אלו שירותים פיננסיים ובין אם לאו.

"**תמורה**" – כמשמעותה בסעיף 24 לחוק.

פרק ב': תמורה מותרת מצד שלישי

2. בעל רישיון רשאי לקבל תמורה מצד שלישי, בקשר עם מתן שירות ללקוח, ובלבד שתמורה זו לא תפגע בטובת הלקוח; במתן שירות של השוואת עלויות או תיווך בין הצד השלישי ובין הלקוח, על בעל הרישיון לוודא כי הסדרי התמורה לא יובילו להטיה בהצגת המוצרים או השירותים המוצעים ללקוח.¹

3. בעל רישיון אשר מציע ללקוח שירותי השוואת עלויות, יפעל במאמץ סביר להתקשר עם מספר צדדים שלישיים להצעת שירותים או מוצרים ללקוח.

4. (א) לצורך יישום סעיף 2 יקבע בעל הרישיון נהלים שמטרתם להבטיח שהסדרי התמורה שיקבעו לא יפגעו בטובת הלקוח ובשירותים של השוואת עלויות ותיווך, לא יובילו להטיה בהצגת המוצרים או השירותים המוצעים ללקוח. כך לדוגמה, תיכלל בנהלי בעל הרישיון קביעה שמאפייני הצגת המוצרים, כגון, מיקום, גודל או בולטות אחרת, לא יותנו בגובה התמורה שמקבל בעל הרישיון מצדדים שלישיים.

(ב) בעל הרישיון יוודא אחת לתקופה שתקבע על ידו כי הסדרי התמורה לא פוגעים, הלכה למעשה, בטובת הלקוח.

5. הסדרי התמורה בין בעל הרישיון לבין הצד השלישי, כאמור בסעיף 2, יעשו בכתב.

¹ דוגמא להסדרי תמורה שמצמצמים חשש לניגוד עניינים היא קבלת תמורה אחידה מהצדדים השלישיים עבור הצגת הצעתם בפני הלקוח.

פרק ג': חובת גילוי

6. (א) בעל רישיון אשר מקבל תמורה מצד שלישי בקשר עם מתן שירות מידע פיננסי ללקוח, יגלה בפני הלקוח עובדה זאת.

(ב) בעל רישיון יפרט בפני הלקוח את הגורמים מהם הוא מקבל תמורה.

7. חובת הגילוי, כאמור בסעיף 6, תעשה במסגרת הסכם ההתקשרות עם הלקוח ובכל פעם בו מוצגת בפני הלקוח האפשרות לקבל הצעות מצדדים שלישיים.

פרק ד': תחילה

8. תחילתה של הוראה זו ממועד פרסום הודעה על נתינתה ברשומות.

מועד פרסום ההוראה באתר הרשות : 13.6.2022